SFF
SAMTÖKFJÁRMÁLAFYRIRTÆKJA
Icelandic Financial Services Association

Alþingi
Efnahags- og viðskiptanefnd

Reykjavík, 27. október 2014

Varðar: 120. mál, frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 30/2004, um vátryggingarsamninga, með síðari breytingum (hreyfanleiki viðskiptavina).

Samtök fjármálafyrirtækja (SFF) hafa fengið til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 30/2004, um vátryggingarsamninga þar sem fjallað eru um hreyfanleika viðskiptavina. SFF styðja tillögur sem eru til þess fallnar að auka neytendavernd og samkeppni á vátryggingamarkaði og gera ekki athugasemdir við fyrirhugaða breytingu á reglum um hreyfanleika viðskiptavina. Mikilvægt er að við breytingar sem þessar sé vandað vel til verka og tryggt að framkvæmd geti gengið vel fyrir sig. Eftirfarandi eru athugasemdir sem snúa að því að framkvæmd gangi sem best. Breytingartillögur eru ýmis yfir eða undirstrikaðar.

Endurnýjun trygginga

Í núgildandi 1. mgr. 14. gr. laga um vátryggingarsamninga er fjallað um endurnýjun vátryggingarsamninga og rétt vátryggingartaka til að segja upp samningi við endurnýjun. Meginreglan er sú að vátryggingarsamningur, sem gerður er til ákveðins tíma, framlengist. 1. mgr. 14. gr. núgildandi laga felur í sér að vátryggingartaki getur komið í veg fyrir að samningurinn framlengist, með því að segja upp samningnum. Samkvæmt ákvæðinu getur vátryggingartaki sagt upp vátryggingarsamningi þegar komið er að endurnýjun hans og verður hann þá að tilkynna félaginu um það innan mánaðar frá því það sendi venjulega tilkynningu um gjalddaga hins nýja tímabils. Honum er þó ekki skylt að tilkynna félaginu um uppsögn fyrr en tvær vikur eru til loka tímabilsins. Af því leiðir að ef félagið sendir tilkynningu með lengri fyrirvara en sex vikum getur vátryggingartakinn haft lengri frest en þann sem tilgreindur er í 1. málsl. 1 mgr. 14. gr. núgildandi laga.

Samkvæmt fyrirliggjandi frumvarpi þá mun 1. mgr. 14. gr. laganna falla út. Það mun hafa í för með sér að nýtt ákvæði um 30 daga uppsagnarfrest mun gilda um uppsögn samnings við endurnýjun. Það er mat SFF að reglan um 30 daga fyrirvara sé meira íþyngjandi fyrir vátryggingartaka en núgildandi ákvæði. Við endurnýjun vátryggingarsamnings geta komið til breytingar á skilmálum og iðgjöldum og er þá eðlilegt að rýmri reglur gildi um uppsögn samningsins við þessar aðstæður. Þá er þess einnig að gæta að með 1. mgr. 1. gr. frumvarpsins er við það miðað að vátryggingartaki geti einungis sagt vátryggingu upp að fyrir hendi sé a.m.k. eitt nánar tilgreindra skilyrða, þ.e. í fyrsta lagi að hann hafi ekki lengur þörf fyrir vátrygginguna, í öðru lagi að aðrar sérstakar aðstæður réttlæti uppsögn eða í þriðja lagi í því skyni að flytja vátrygginguna til annars félags. M.ö.o. vátryggingartaka verður ekki gert kleift að segja upp vátrygggingu ef ekkert framangreindra skilyrða telst vera fyrir hendi. Slík aðstaða er ótæk. Því hefur 1. mgr. 14. gr. í gildandi lögum mikla þýðingu svo vátryggingartaki eigi þess kost, eins og verið hefur um árabil, að geta sagt vátryggingu upp við endurnýjun án þess að

þurfa að tilgreina ástæðu uppsagnarinnar. SFF leggja til að 1. mgr. 14. gr. núgildandi laga verði ekki felld úr lögunum, og verði bætt við til viðbótar við tillögu frumvarpsins að 14. gr.

2. mgr. 1. gr.

Samkvæmt 2. mgr. 1. gr. frumvarpsins skal vátryggingartaki tilkynna félaginu um uppsögn með 30 daga fyrirvara og miðast uppsögnin við næstu mánaðarmót. Mánuðir eru hins vegar mislangir og getur það því valdið óþarfa töfum og flækjum í framkvæmd að miða við 30 daga en ekki mánuð, og má nefna að í norsku lögunum um vátryggingarsamninga er miðað við mánuð en ekki 30 daga. Í norsku lögunum segir í ákvæði nr. 3.-6 : „ Forsikringstakeren skal varsle selskapet med en frist på minst en måned“ . SFF leggja til breytingu á 2. mgr. 1. gr. (sem verður með hliðsjón af áðurgreindri tillögu SFF 3. mgr. 1. gr. frumvarpsins)og að miðað verði við mánuð en ekki 30 daga. Lögð er til eftirfarandi breyting:

> Hyggist ~~Vv~~átryggingartaki segja upp vátryggingu samkvæmt því sem greinir í 2. mgr. skal hann tilkynna félaginu um uppsögn með mánaðar ~~30 daga~~ fyrirvara og miðast uppsögn við næstu mánaðamót þar á eftir. Upplýsa skal til hvaða vátryggingafélags er flutt og frá hvaða tíma

Samkvæmt öllu framangreindum breytingartillögum mun 14. gr. laganna þá líta svona út :

> Nú vill vátryggingartaki segja upp vátryggingarsamningi þegar komið er að endurnýjun hans og verður hann þá að tilkynna félaginu um það innan mánaðar frá því að það sendi venjulega tilkynningu um gjalddaga hins nýja tímabils. Honum er þó ekki skylt að tilkynna félaginu um uppsögn fyrr en tvær vikur eru til loka tímabilsins.
>
> Vátryggingartaki getur á vátryggingartíma sagt upp vátryggingarsamningi sem endurnýjast sjálfkrafa ef hann hefur ekki lengur þörf fyrir vátrygginguna, fyrir hendi eru aðrar sérstakar ástæður sem réttlæta uppsögn eða til að flytja vátrygginguna til annars félags.
>
> Hyggist vátryggingartaki segja vátryggingu upp samkvæmt því sem greinir í 2. mgr. skal hann tilkynna félaginu um uppsögn með mánaðar fyrirvara og miðast uppsögn við næstu mánaðamót þar á eftir. Upplýsa skal til hvaða vátryggingafélags er flutt og frá hvaða tíma.
>
> Sé um hópvátryggingu að ræða er heimilt að víkja frá ákvæði 2. og 3. mgr. í vátryggingarsamningi.

75. gr. laga um vátryggingarsamninga

Í 75. gr. laga um vátryggingarsamninga er fjallað um heimild vátryggingartaka til að segja upp vátryggingarsamningi þegar kemur að persónutryggingum. Það er væntanlega vilji löggjafans að samskonar reglur gildi um uppsögn á vátryggingarsamningi þegar kemur að persónutryggingum eins og í skaðatryggingum. SFF leggja leggja því til breytingu á 3. mgr. 75. gr. laganna og að ný málsgrein komi inn í lagagreinina á eftir 3. mgr. Tilvísun í 1. og 3. mgr. sem er að finna í 4. mgr. (sem verður 5. mgr.) breytist og verður 1. til 4. mgr. 3. mgr. og hin nýja málsgrein munu að tillögu SFF hljóða svo:

Vátryggingartaki getur á vátryggingartíma sagt upp gildandi samningi um slysa- eða sjúkratryggingu ef hann hefur ekki lengur þörf fyrir vátrygginguna, ~~eða~~ fyrir hendi eru aðrar sérstakar ástæður sem réttlæta uppsögn eða til að flytja vátrygginguna til annars félags.

Hyggist vátryggingartaki segja vátryggingu upp samkvæmt því sem greinir í 3. mgr. skal hann tilkynna félaginu um uppsögn með mánaðar fyrirvara og miðast uppsögn við næstu mánaðamót þar á eftir. Upplýsa skal til hvaða vátryggingafélags er flutt og frá hvaða tíma.

75. gr. laganna í heild verði þá svohljóðandi:

Vátryggingartaki getur, sé um líftryggingu að ræða, slitið samningnum hvenær sem er.

Nú vill vátryggingartaki segja upp samningi um slysa- eða sjúkratryggingu þegar vátryggingartímabili lýkur og verður hann þá að tilkynna félaginu um það innan mánaðar frá því það sendi venjulega tilkynningu um gjalddaga hins nýja tímabils. Honum er þó ekki skylt að tilkynna félaginu um uppsögn fyrr en tvær vikur eru til loka tímabilsins.

Vátryggingartaki getur á vátryggingartíma sagt upp gildandi samningi um slysa- eða sjúkratryggingu ef hann hefur ekki lengur þörf fyrir vátrygginguna, fyrir hendi eru aðrar sérstakar ástæður sem réttlæta uppsögn eða til að flytja vátrygginguna til annars félags.

Hyggist vátryggingartaki segja vátryggingu upp samkvæmt því sem greinir í 3. mgr. skal hann tilkynna félaginu um uppsögn með mánaðar fyrirvara og miðast uppsögn við næstu mánaðamót þar á eftir. Upplýsa skal til hvaða vátryggingafélags er flutt og frá hvaða tíma.

Sé um hópvátryggingu að ræða er heimilt að víkja frá ákvæðum 1. til 4. mgr. í vátryggingarsamningi.

Heimild til að víkja frá ákvæðum laga um vátryggingarsamninga vegna atvinnurekstrar

SFF vilja vekja athygli á því að skv. 2. mgr. 3. gr. l. um vátryggingarsamninga er heimilt að víkja frá ákvæðum laganna þegar vátrygging er tekin vegna atvinnurekstrar og einhverju af eftirfarandi skilyrðum er uppfyllt:

a. umfang rekstraraðilans við gerð vátryggingarsamnings eða við endurnýjun hans samsvarar fleiri en fimm ársverkum,
b. starfsemin fer að mestu leyti fram erlendis,
c. vátrygging er tekin vegna skráðs loftfars,
d. vátryggðar eru vörur í flutningi á milli landa.

Samkvæmt framangreindu ákvæði þá er vátryggingafélögum heimilt að semja sig undan uppsagnarákvæði 14. gr. l. um vátryggingarsamninga séu skilyrði 2. mgr. 3. gr. laganna uppfyllt og fellur uppsögn vegna atvinnurekstrar því utan gildissviðs frumvarpsins.

Ekki er þó að finna umfjöllun um þetta í greinagerð með frumvarpinu og er það til þess fallið að valda misskilningi þegar lögin taka gildi. Þessi regla er sambærileg reglum í löggjöf annarra

Norðurlandaþjóða. Það er óheppilegt að ekki sé að finna umfjöllun um þetta í greinagerð frumvarpsins þar sem mikilvægt er að ekki komi upp misskilningur varðandi það að 2. mgr. 3. gr. eigi áfram við um 14. gr. laganna eftir fyrirhugaðar breytingar. Að mati SFF er mikilvægt að skýrt komi fram við þinglega meðferð málsins, svo sem í nefndaráliti eða umræðum, að ákvæði 2. mgr. 3. gr. eigi áfram við um 14. gr. laganna eftir fyrirhugaðar breytingar.

3. gr. Gildistaka

Samkvæmt 3. gr. frumvarpsins mun það taka gildi 1. janúar 2015 og segir í athugasemdum við ákvæðið að dagsetningin sé miðuð við að vátryggingafélög hafi ráðrúm til þess að breyta verklagi og kerfum vegna frumvarpsins.

Áramót og upphaf á nýju ári er erfiður tími og mikið álag á starfsfólki vátryggingafélaganna á þeim tíma. Ýmislegt þarf að gera til að undirbúa breytinguna m.a. þarf að breyta verklagi og kerfum. Mikilvægt er að nægur tími sé gefinn til undirbúnings því leggja SFF til að frumvarpið muni taka gildi 1. júlí 2015 en ekki 1. janúar 2015 eins og segir í frumvarpinu.

Virðingarfyllst,
f.h. Samtaka fjármálafyrirtækja

Vigdís Halldórsdóttir

Vigdís Halldórsdóttir, lögfræðingur